Σημειώματα περὶ τῆς μονῆς Βατσκόβου ἐν Στενημάχῳ ὑπὸ Βλασίου Σκορδέλη.

Δελτ. Ἱστ. Ἐθν. Ἑταιρ. Τ. Γ 1889 Σελ. 354

α΄. Στίχοι τινὲς τοῦ Φιλιππουπόλεως Παϊσίου παραινετικοὶ πρὸς τοὺς μοναχούς. 1819.

Εἰς ἀπόστασιν δίωρον ἀπὸ τοῦ Στενημάχου πρὸς νότον ἐπὶ στενῆς κοιλάδος μεταξὺ ὑψηλῶν βραχιόνων τῆς πολυδαιδάλου Ῥοδόπης ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ (1), ὅστις καὶ διὰ τῆς πόλεως Στενημάχου διέρχεται, κεῖται ἡ ἀρχαία σταυροπηγιακὴ καὶ πατριαρχικὴ μονή, ἡ καλουμένη τοῦ Στενημάχου ἤ, κοινότερον ἐκ τοῦ παρακειμένου χωρίου, τοῦ Βατσκόβου.

Ἡ μονὴ αὕτη ἱδρύθη, κατὰ τὸ σωζόμενον τυπικὸν αὐτῆς, ἐπὶ τῆς βασιλείας Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ, τῷ 1084 μ. Χ. ὑπὸ τοῦ μεγάλου Δομεστίκου τῆς Δύσεως Γρηγορίου τοῦ Πακουριανοῦ, ἐξ Ἰβηρίας

(1) Ὁ ποταμὸς οὗτος εἶναι ἀνώνυμος, ἔχων τὰς πηγάς του δώδεκα περίπου ὥρας μακρὰν τοῦ Στενημάχου πρὸς νότον ἐν τῇ Ῥοδόπῃ. Ἴσως δὲ αὐτὸς ὠνομάζετο Στενήμαχος, καὶ ἐξ αὐτοῦ ὠνομάσθη καὶ ἡ πόλις, ἐξ οὗ ἐξηγεῖται διατί τὸ ὄνομα τῆς πόλεως ταύτης εἶναι γένους ἀρσενικοῦ. (πρβλ. Ἀκράγας, Πειραιεύς).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

82 0430

ἔχοντος τὸ μέρος, ἐπ' ὀνόματι τῆς κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου τῆς ἐπονομαζομένης Πετριτζονιτίσσης.

Καὶ ὁ μὲν περικαλλέστατος ναὸς ἐπυρπολήθη, ἄγνωστον ἀκριβῶς πότε, καὶ ἀνηγέρθη ἐκ βάθρων ὅμοιος τῷ προτέρῳ κατὰ τὸ παρομοιότυπον αὐτοῦ ἐξ ἀργύρου ἐπικεχρυσωμένου σχέδιον σωζόμενον μέχρι τοῦ νῦν ἐν τῇ μονῇ. Περιεσώθη ὅμως τὸ ἐν εἴδει κρύπτης Σκευοφυλάκιον αὐτῆς ὡς καὶ τὸ λιθόκτιστον μέγα ἑστιατόριον (κοινόβιον), οὗ ὅλοι οἱ τοῖχοι καὶ οἱ θόλοι εἶναι ἐζωγραφημένοι δι' εἰκόνων ἁγίων καὶ σκηνῶν ἐκ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Μετὰ τῶν ἁγίων συγκαταλέγονται καὶ Ἕλληνες φιλόσοφοι οἱ προειπόντες τὴν γέννησιν τοῦ Σωτῆρος, ὡς ὁ Σωκράτης, Ἀριστοτέλης, Εὐριπίδης καὶ ἄλλοι τινές, νομίζω.

Ἐν τῇ μεγάλῃ ταύτῃ καὶ πλουσίᾳ μονῇ εἶχε συσταθῇ τῷ 1870 ἱερατικὸν σχολεῖον ἐνεργείᾳ τοῦ γράφοντος ταῦτα, διατρίβοντος τότε ἐν Κωνσταντινουπόλει ὡς ἀντιπροσώπου τῶν Ἑλλήνων τῆς ἐπαρχίας Φιλιππουπόλεως. Τὰς περὶ συστάσεως ἱερατικοῦ σχολείου, κηρύσσει τῇ Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

σίας, περιστάσεις ἰσχυρῶς μὲν ὑπεστήριξεν ὁ ἀείμνηστος τότε μέγας Πρωτοσύγκελλος, ὕστερον δὲ Μητροπολίτης Καισαρείας Κλεόβουλος, ἀπεδέξατο δὲ ὁ τότε οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Γρηγόριος ὁ 5', ὅστις καὶ προσέταξε τὴν σύστασιν αὐτοῦ. Δυστυχῶς ὅμως μετὰ τρία ἢ τέσσαρα ἔτη διελύθη τὸ σχολεῖον τοῦτο, ὅπερ τιμὴν μὲν περιεποίει τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῇ ἱερᾷ μονῇ μεγίστης δὲ ἠθικῆς ὠφελείας ἠδύνατο νὰ εἶναι πρόξενον.

Τὸ Κτητορικὸν τῆς εἰρημένης μονῆς, τὸ περιλαμβάνον πάσας τὰς διατάξεις τοῦ ἱδρυτοῦ αὐτῆς ἐν λεπτομερείᾳ μεγίστῃ, ἐδημοσιεύθη ὑπὸ τοῦ ἐκ Στενημάχου λογίου κ. Γεωργίου Μουσαίου εἰς τὰς Dissertationes Jenenses IV. Ἐγὼ δὲ προστίθημι τὰ ἑξῆς:

Εἰς τὸ τέλος τοῦ κτητορικοῦ τούτου εἰσὶ γεγραμμένοι στίχοι παραινετικοὶ πρὸς τοὺς πατέρας τῆς μονῆς ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Φιλιππουπόλεως Παϊσίου (1), ἐπισκεφθέντος, φαίνεται, τὴν μονὴν καὶ ἀναγνόντος τὸ Κτητορικὸν αὐτῆς (τῷ 1819).

(1) Ὁ Παΐσιος οὗτος ἦτο πρώην Σταγῶν, φαίνεται δὲ ὢν ἀνὴρ λόγιος καὶ φιλομαθής· διότι πλεῖστα καὶ πολύτιμα βιβλία τῆς βιβλιοθήκης τῆς Ἑλληνικῆς σχολῆς Φιλιππουπόλεως φέρουσι τὴν ὑπογραφήν του ὡς ἀνήκοντα αὐτῷ καὶ δωρηθέντα τῇ σχολῇ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

84 ΓΔ30

Ἰδού οἱ στίχοι:

† Πατέρες ὁσιώτατοι τοῦδε μοναστηρίου,
Πετρονικόλτσης λέγεται εἰς ὄνομα Κυρίου,
Πατρός, Υἱοῦ καί Πνεύματος λέγω τοῦ Παναγίου.
Καθώς οἱ κτίτορες διά γραπτοῦ παρέδωκαν μνημείου,
Ἔπειτα ἄλλοι κτίτορες τῆς παναχράντου κόρης
Εἰς μνήμην ἀφιέρωσαν διά σεπτῆς εἰκόνος.
Ἰδέτε τί οἱ κτίτορες ἐνταῦθα διατάσσουν.
Καλῶς νά τά φυλάξητε, ἄλλοι μή σᾶς γελάσουν.
Εἰρήνην καί ὁμόνοιαν καί τήν φιλαδελφίαν
Νά ἔχητε ἐν τῷ μέσῳ σας καί τήν φιλανθρωπίαν.
Οἱ νέοι κ᾽ ὑποτακτικοί σεβάσθε τῶν γερόντων,
Ζωήν διδ᾽ ἡ ὑπακοή καί κτῆσιν τῶν μελλόντων.
Τό σήμαντρον καθώς κτυπᾷ, πάντες στήν ἐκκλησίαν
Πρόθυμοι νά συντρέχητε, ν᾽ ἀκοῦτ᾽ ἀκολουθίαν,
Ὅτ᾽ αὐτή εἰς τούς μοναχούς δίδει παρηγορίαν.
Ἁμαρτημάτων ἄφεσιν, ψυχῆς τήν σωτηρίαν.
Καθένας τό διακόνημα πιστῶς νά τό κοιτάξῃ.
Μή θέλετε νά κλέπτετε, τό ἄδικον κολάζει·
Εἰς δέ μονῆς οἱ προεστοί ὅπου οἰκονομεῖτε
Τούς μικροτέρους καί πτωχούς καλά νά τούς τηρῆτε,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Εἰς φαγητόν καί ἔνδυμα καί εἰς τήν ἀῤῥωστίαν,
Γιατί στόν φοβερόν κριτήν δίδετ' ἀπολογίαν.
Νοσοκομεῖον νά 'χετε τό πρῶτον χαΐρατι,
Οἱ ἄῤῥωστοι νά ἔχωσι τό καθέ τους ῥαχάτι.
Καί ὅσα ἔξω γείτονοι πατέρες ταξειδεῦται,
Στόν κόσμον, μή βραδύνετε καί μήν ἀργοπορεῖτε,
Γλήγωρα πάλιν στραφῆτε καί σομκαιρεῦτε.
Κ' ἐσεῖς οἱ ἐφημέριοι ὅπου ἱερουργεῖτε
Ψυχήν καί σῶμα καθαροί Θεόν ὑπηρετεῖτε,
Ἀπό τά ἁμαρτήματα διά νά μακρευθῆτε.
Εἰς τούς πτωχούς καί δυστυχεῖς δίδετ' ἐλεημοσύνην,
Ψωμί καί ὅτι δύνασθε, διότι φέρει κοινωσύνην.
Ταῦτα ἐάν φυλάξετε, Χριστοῦ παραγγελίαν,
Παράδεισον θά ἔχετε, ἀγγέλων κατοικίαν.

+ ὁ Φιλιπποπόλεως Παΐσιος εὐχέτης ἡμῶν
1819 Ἰουνίου κη'.

(καί ἔπειτα δι' ἄλλης χειρός)

+ Ὁ Φιλιπποπόλεως Νικηφόρος συνεύχεται
1825 Ἰουνίου α'.

86

β'. Ἐπιγραφή ἐπί τῆς εἰκόνος τῆς κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου.

Ἡ εἰκών τῆς κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου εἶναι ἀρχαία, ἐπικεκαλυμμένη δι' ἀργυροῦ ἐπιχρύσου ἐπικαλύμματος. Ἐπ' αὐτοῦ δεξιά καί ἀριστερά ὑπάρχουσι γράμματα Ἰβηρικά. Ταῦτα μετέφρασεν εἰς τήν καθωμιλημένην τῷ 1783 ἱερεύς τις Ζαχαρίας ἐκ Τιφλίδος, ἐπισκεφθείς τήν μονήν τοῦ Στενημάχου. Τήν μετάφρασιν εὗρον γεγραμμένην ἐν ἀρχαίῳ ἐκκλησιαστικῷ βιβλίῳ τῆς οἰκογενείας ἡμῶν. Ἀντεγράφη δ' αὕτη ἐκ τοῦ κώδικος τῆς μονῆς τῷ 1827 ὑπό τῆς Εὐγενῆς προμήτορος τῆς μητρός μου. Ἔχει δέ ὡς ἑξῆς:

«Ἰδού σημειόνομεν τά γεγραμμένα γράμματα, ὅπου εὑρίσκονται εἰς τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς Πετριτζιώτισσας τό ἀσῆμι γκιουρτζίδικα, καί λέγουν οὕτως· εἰς τό δεξιόν μέρος. αγιος αὐγούστου — β. + δέσποτα κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ἐν ἁγίῳ πνεύματι. Ἡ παροῦσα εἰκόνα τῆς ὑπεραγίας ἐνδόξου δεσποίνης ἡμῶν Θῦ τῆς μητρός τοῦ Κυρίου ὀνομάζεται Πετριτζιοῖ ἤγουν Πετριτζιώτισσα. Ὅθεν αὐτήν τήν ἁγίαν εἰκόνα δύο ἀδέλφια τήν

ἱστορήσαμεν ὁ μέν ἕνας Ἰγνάτιος, ὁ δέ ἕτερος Ἀθανά-
σιος διά χάριν εὐλαβείας ἡμῶν τε καί τά τέκνα μας.
Τήν ἀφιερώσαμεν καί τρία χωριά διά τήν αἰώνια της
ἐκκλησίαν τά εὑρίσκονται εἰς Σηλυβρέστιον, τά ὁποῖα χω-
ρία εἶναι μέσα εἰς τό κάστρον ὅπου ὀνομάζεται Κάλλι·
τό πρῶτον χωρίον λέγεται Καραγέλ, ἐξουσιάζει δύο μύ-
λους καί ἕνα ἀμπέλι· τό ἕτερον χωρίον λέγεται Ἐρμίλ·
ὁμοίως καί αὐτό ἔχει δύο ἀμπέλια· τό τρίτον χωρίον ὀνο-
μάζεται Λιγό· ἐτοῦτο εὑρίσκεται ἐπάνω εἰς τό βουνό, ἔ-
χει καί αὐτό μερικά χωράφια. εἰς ἐτοῦτο τό χωρίον
εὑρίσκεται καί ἡ ἐκκλησία τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου
τῆς Πετριτζιωτίσσας, ὅπου ὀνομάζεται ἡ ἁγία εἰκόνα
γυμνουστηθίδικα Πετριτζιοῦ».

Εἰς τό ἀριστερόν μέρος:

«Ἐτούτην τήν ὑπεραγίαν Θεοῦ τήν ἱστορήσαμεν
εἰς τῶν ῥωμαίων τήν βασιλείαν εἰς τές ἡμέρες τοῦ πολυ-
χρονημένου βασιλέως Ἀνδρονίκου Μιχαήλ τοῦ Παλαιο-
λόγου τά παιδία καί εἰς τήν Γεωργίαν ἐβασί-
λευσαν τότε βασιλεῖς Κωνσταντῖνος καί Δημήτρι-
ος ἀπό τήν γενεάν τοῦ Παλαιολόγου ἀπό Χριστοῦ
ἔτος πεντακοσιοστό τριάντα (;), ἰνδικτιών ἐννέα ἐν

μηνί δεκεμβρίου 12. Ἐσύ δέσποινα μήτηρ τοῦ Θεοῦ
βοήθησόν μας καί συγχώρησον τάς ἁμαρτίας μας ἐν
ἡμέρᾳ κρίσεως εἰς τό φοβερόν κριτήριον ἡμᾶς τε
καί ὅλους τούς εὐσεβεῖ χριστιανούς».

Κάτωθεν:

«Εἰς τόν καιρόν τοῦ καθηγουμένου κύρ Μακα-
ρίου τοῦ Φιλιππουπολίτου ἦλθον ἐγώ ὁ δοῦλος τῆς ὑπερ-
αγίας Θεοτόκου ἀπό τό κάστρον Τίφλις τῆς Γκιουρ-
τζίας, ἀπό τήν ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου μανδηλίου Ζαχα-
ρίας ἱερεύς μέ τόν υἱόν μου τόν Πέτρον, ἐδιάβασα τά
γράμματα γκιουρτζίδικα ὅπου εἶναι γεγραμμένα
εἰς τό ἀσῆμι τῆς εἰκόνας, καί ἔγραψαν ἔτσι ὡς
ὁρᾷς ἄνωθεν».

(Ἐτήρησα τήν λέξιν τοῦ κειμένου ὄχι δέ καί τάς ἀνορθο-
γραφίας. Β.Σ.).

03[illegible]9

Βατσκόβου Μονή (Πετρίτζου) Φιλιππουπόλεως Παΐσιος 1819. 369
Ποταμός Στενήμαχος (;)

Σημειώματα
Περί της Μονής Βατσκόβου εν Στενημάχῳ.
υπό Βλασίου Σκορδέλη.

Δελτίον. Ιστ. κ. Εθν. Εθ. Ελλάδος Τ. Γ΄ 1889

α΄. Στίχοι τινες του Φιλιππουπόλεως Παϊσίου παραινετικοί προς τους μοναχούς 1819. σ. 354.

Εις απόστασιν δίωρον από του Στενημάχου προς νότον κειμένης κοιλάδος μεταξύ υψηλών βραχιόνων της Ροδόπης επί της δεξιάς όχθης του ποταμού(1) όστις και διά της πόλεως Στενημάχου διέρχεται, κείται η αρχαία σταυροπηγιακή η πατριαρχική μονή η καλουμένη νυν Στενημάχου η, κοινότερα εκ του παρακειμένου χωρίου, του Βατσκόβου.

Η μονή αύτη εκτίσθη κατά το σωζόμενον τυπικόν αυτής, επί της βασιλείας Αλεξίου του Κομνηνού τω 1084 μ.Χ. υπό του μεγάλου Δομεστίκου της Δύσεως Γρηγορίου του Πακουριανού εξ Ιβηρίας έλκοντος το γένος, επ' ονόματι της Κοιμήσεως

---

(1) Ο ποταμός ούτος είναι ανώνυμος, έχων τας πηγάς του δώδεκα περίπου ώρας μακράν του Στενημάχου προς νότον. εν τη Ροδόπη. Ίσως δε αυτός ωνομάζετο Στενήμαχος, η εξ αυτού ωνομάσθη και η πόλις, εξ ου εξηγείται διατί το όνομα της πόλεως ταύτης είναι γένους αρσενικού. (πρβλ. Ακράγας Πειραιεύς.).

Β'. 270 Βατσκόβου Μονή. Φιλιππουπόλεως Παΐσιος 1819.
Πετριτζονίτισσα

σ. 355 της Θεοτόκου της επονομαζομένης Πετριτζονιτίσσης.

Και ο μεν περικαλλέστατος ναός κατεστράφη, άγνωστον ακριβώς πότε, και ανηγέρθη εκ βάθρων όμοιος τω προτέρω κατά το παντομοιότατον αυτού εξ αργύρου επικεχρυσωμένον σχέδιον σωζόμενον μέχρι του νυν εν τη μονή. Περιεσώθη όμως το εν είδει κρύπτης Σκευοφυλάκιον αυτής ως και το λιθόκτιστον μέγα εστιατόριον (κοινόβιον) ου όλοι οι τοίχοι και οι θόλοι είναι εζωγραφημένοι δι' εικόνων αγίων και σκηνών εκ της Παλαιάς Διαθήκης. Μετά των αγίων συγκαταλέγονται και Έλληνες φιλόσοφοι οι "προφητεύοντες την γέννησιν του Σωτήρος" ως ο Σωκράτης, Αριστοτέλης, Ευριπίδης και άλλοι τινές, νομίζω.

Εν τη μεγάλη ταύτη και πλουσία μονή είχε συσταθή τω 1870 ιερατικόν σχολείον ενεργεία του γράφοντος ταύτα, διατρίβοντος τότε εν Κωνσταντινουπόλει ως αντιπροσώπου των Ελλήνων της επαρχίας Φιλιππουπόλεως. Τας περί συστάσεως ιερατικού σχολείου ενώπιον της Μ. του Χριστού Εκκλησίας παραστάσεις ισχυρώς μεν υπεστήριξεν ο αοίδιμος τότε Μ. Πρωτοσύγκελλος, ύστερον δε Μητροπολίτης Καισαρείας Κλεόπας, απεδέξατο δε ο τότε Οικουμ. Πατριάρχης Γρηγόριος ο ς', όστις και προσέταξε την σύστασιν αυτού. Δυστυχώς όμως μετά τρία ή τέσσαρα έτη διελύθη το σχολείον τούτο όπερ ήκμαζεν μεν περιποιούν τη Εκκλησία και τη ιερά Μονή, μεγίστην δε ηθικήν

0359

371

ωφελείας ηδύνατο να είναι πρόξενον. σ. 355

Το Τυπικόν της ειρημένης Μονής, το περιλαμβάνον πάσας τας διατάξεις του ιδρυτού αυτής Γρηγορίου Πακουριανού(?) με-γίστη(?), εδημοσιεύθη υπό του κ. Σ. Λεοντιάδου(?) και Γεωργίου Μουσαίου εις τας Dissertationes Jenenses IV. Ημείς δε προσθέτομεν τα εξής: σ. 356

Εις το άκρο του Τυπικού τούτου εισί γεγραμμένοι στίχοι παραινετικοί προς τους πατέρας της Μονής υπό του Μητροπολίτου Φιλιππουπόλεως Παϊσίου(1) επισκεφθέντος φαίνεται την μονήν και αναγνόντος το Τυπικόν αυτής (τω 1819). Ιδού οι στίχοι.

\+ Πατέρες οσιώτατοι τούδε μοναστηρίου
Πετριτζονίτισσα λέγεται το όνομα Κυρίου
Πατρός Υιού και Πνεύματος λέγω του Παναγίου.
Καθώς οι κτήτορες δια γραπτού παρέδωκαν εντολάς,
Έτσι άλλοι κτήτορες της παναχράντου κόρης
εις μνήμην αφιέρωσαν δια [illegible] αιώνας.
Ιδέτε τι οι κτήτορες ενταύθα διατάσσουν
Καλώς να τα φυλάξητε άλλοι να μη τα χαλάσουν

---

(1) Ο Παΐσιος ήτο το γένος Σλάβων(?), φαίνεται δε ως ανήρ λόγιος και φιλομαθής διότι πλείστα και πολύτιμα βιβλία της Ελληνικής σχολής Φιλιππουπόλεως φέρουσι την υπογραφήν του ως ανήκοντα αυτώ και δωρηθέντα τη σχολή.

6720

Δ. 272 Βατοπαίδι Μονή. Φιλιππουπόλεως Παΐσιος 1819.

σ. 356. Ειρήνην και ομόνοιαν κ' την φιλαδελφίαν
Νάχητε εν τω μέσω σας κ' την φιλανθρωπίαν.
Οι νέοι κ' υποτακτικοί σέβεσθε των γερόντων,
Ζωήν διότ' η υπακοή κ' κτήσιν των μελλόντων.
Το σήμαντρον καθώς ακούσετε, πάντες την εκκλησίαν
Πρόθυμοι να συντρέχητε, κ' αυτού ακολουθίαν,
Οτ' αυτή εις τους μοναχούς δίδει παρηγορίαν.
Καθένας το διακόνημα αυτού να το κρατάη,
Μη θέλετε να ψέγετε, το άδικον κολάζη.
Της δε μονής οι προεστοί όσοι οικονομείτε
Τους μικροτέρους κ' φτωχούς καλά να τους θωρήτε.
Εις φαγητόν κ' ένδυμα και άλλην αφορμίαν.
Γιατί τον θεόν κριτήν θέλετ' απολογίαν,
Νοσοκομείον νάχετε το πρώτον χαϊράτι
σ. 357 Οι άρρωστοι να έχουσι το κάθε τι ραχάτι
Και όσοι έξω λάβουσι πατέρες ταξειδιώται
Στον κόσμον μην βραδύνετε κ' μην αργοπορείτε
Γρήγορα πάλιν γυρίσετε κ' μην πολυκαιρείτε.
Κ' εσείς οι εφημέριοι όσοι ιερουργείτε
Ψυχήν και σώμα καθαροί θεόν υπηρετείτε,
Από τα αμαρτήματα όλα να γιατρευθήτε.
Εις τους πτωχούς και δυστυχείς δίδετ' ελεημοσύνην,
Ψωμί κ' ό,τι δύνασθε, δίχως [illegible] καλωσύνην

0351

Βατοπαίδι Μονή   Φιλιππουπόλεως Παΐσιος 1819. ε΄.

273

Ταῦτα ἐὰν φυλάξητε, Χριστ. παραγγελίαν   σ. 357
Παράδεισον θα τύχητε, αγγέλων κατοικίαν.

\+ Ο Φιλιππουπόλεως Παΐσιος ευχέτης υμών
1819 Ιουνίου κη΄.

(και έπειτα δι' άλλης χειρός).

\+ Ο Φιλιππουπόλεως Νικηφόρος συνεύχεται
1825 Ιουνίου α΄.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

2730

Ζ΄. Βαθμιέδου Μονή.

274

σ. 357 Επιγραφή επί της ηκόνας της Κοιμήσεως της Θεοτόκου.

Η ηκων της Κοιμήσεως της Θεοτόκου ήναι αρχαία, επικεκαλυμμένη δι' αργυρού επιχρύσου επικαλύμματος. Επί αυτού δεξιά κ' αριστερά υπάρχουσι γράμματα Αθηναικα. Ταύτα μετέφρασεν εις την καθωμιλημένην τω 1783 ιερεύς τις Ζαχαρίας εκ Πιζιλίδος επισκεφθείς την Μονήν του Βατοπαιδίου. Την μετάφρασιν εύρον γεγραμμένην εν αρχαίω εκκλησιαστικώ βιβλίω της οικογενείας ημών. Αφιερώθη δε αύτη εις το κάθισμα της Μονής τω 1827 υπό της ευγενούς προκήτορος της μητρός μου. Έχει δε ως εξής:

« Ιδού σημειόνομεν τα γεγραμμένα γράμματα, οπού

σ. 358 ευρίσκονται εις της υπεραγίας Θεοτόκου της Πετριτζιώτισσας το απίσω γυροκεφάλι, η λέγουν όλως εις το δεξιον χέρα. αγίου Αυγέρ... + δέσποτα κύριε Ιησού Χριστέ ευαγγέλιω σπεύσμα. Η παρούσα ηκόνα της υπεραγίας ενδόξου δεσποίνης ημών θεού της μητρός του Κυρίου ονομάζεται Πετριτζιώτισσα ήγουν Πετριτζιώτισσα. Όθεν αυτήν την αγίαν ηκόνα δύο αδέλφια την ιστορήσαμεν ο μεν ένας Γρηγόριος, ο δε έτερος Αθανάσιος δια χάριν ευλαβείας ημών τε και τα τέκνα μας. Την αφιερώσαμεν και τρία χωρία δια την αγίαν της εκκλησίαν να ευρίσκωνται εις υπηρέτησιν, τα οποία χωρία ήναι μέσα εις το κάμπον οπού ονομάζεται Κάλη. το πρώτον χωρίον λέγεται Καραγεζ, εξήντα δύο κήπους

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

και ένα αμπέλι· το έτερον χωρίον λέγεται Ξρουνιθ· ομοίως και σ. 358
αυτό έχει δύο αμπέλια· το τρίτον χωρίον ονομάζεται Λιζο.
αυτό ευρίσκεται επάνω εις το βουνό, έχει και αυτό μερι-
κα χωράφια. εις αυτό το χωρίον ευρίσκεται γ η εκκλη-
σία της υπεραγίας Θεοτόκου, όπου (της Πετριτζιώτισσας) ονομάζεται η αγία ει-
κόνα γκιουρτζίδικα Πετριτζου.

εις το αριστερόν μέρος

« Εδόθη την υπεραγίαν Θεόν την ιστορήσαμεν εις την Ρω-
μαίων την βασιλείαν εις τες ημέρες το πολυχρονικέν βα-
σιλέως Ανδρονίκου Μιχαήλ το Παλαιολόγου τα παιδία, και
εις την Πετριτζίαν επαστρευαν τε βασιλείς Κωνσταντίνος
και Δημήτριος από την γενεάν το Παμηραδίν από
Χριστού έτος πεντακοσίους τριάντα(;) ινδικτιών εννέα εν
μηνί Δεκεμβρίου 12. Ευ δέσποινα μήτηρ το θεού βοήθη-
σόν μας και συγχώρησον τας αμαρτίας και εν ημέ-
ρα κρίσεως εις το φοβερόν κριτήριον ημάς τε ελέησον
ευσεβείς χριστιανούς » Κάτωθεν

Εις τον καιρόν το καθηγουμένου κυρ Μακαρίου το Φιλιπουπολίτου
ήλθον εγώ ο δούλος της υπεραγίας Θεοτόκου από το κάστρον Πέτρας
της Πετριτζίας, από την επισκοπίαν το αγίου Μαγκλίν Ζαχαρίας
ιερεύς με τον υιόν μου Πέτρον, εδιάβασα τα γράμματα γκιουρτζί-
δικα όπου είναι γεγραμμένα εις το αστρί, της εικόνας η έγραψαν έ-
τσι ως ορας άνωθεν »

(Ετήρησα την λέξιν το χειρός όχι δε η τας ανορθογραφίας. Βλ. Σκορδέλη).